

Rasespesifikk avlsstrategi (RAS) for rottweiler i Norge

Versjon 1
Gyldig t.o.m. 01.07.2019

1 Innhold

<i>Rasespesifikk avlsstrategi (RAS) for rottweiler i Norge</i>	1
2 Innledning til RAS	3
3 Rasens historie og utvikling	4
3.1 Rottweilerens egenskaper	4
4 Dagens situasjon for rottweilere i Norge	4
4.1 Populasjonens størrelse og tilvekst	4
4.2 Innavlsgrad, bruk av avlsdyr og avlsmateriale fra andre land	5
4.3 Utfordring: Svakt samarbeid mellom raseklubb og oppdrettere	6
5 Rottweilerklubbens 3 strategiske avlsmålsettinger	7
5.1 Strategi 1: Utvikling av bruksegenskaper, mentalitet og adferd	8
5.1.1 Utvikling av bruksegenskaper	8
5.1.2 Flere mentaltester og bedre mentalitet	9
5.1.3 Reduksjon av atferdsproblemer	10
5.1.4 Prioritering og strategi for å nå målene	11
5.2 Strategi 2: Bedre fysisk helse og færre arvelige sykdommer/feil	11
5.2.1 Resultater fra HD-røntgen	11
5.2.2 Resultater fra AA-røntgen	13
5.2.3 Resultater fra øyelysning	14
5.3 Strategi 3: Eksteriørkrav og utstillinger, samsvar med rasestandard	15
5.3.1 Eksteriørdommere og bedømming	15
5.3.2 Overdrevne eksteriørtrekk	15
5.3.3 Kortsiktige og langsiktige mål	15
6 Plan for videre arbeid i klubben	16

2 Innledning til RAS

Rasespesifikk avlsstrategi (RAS) for Rottweiler i Norge skal være rettesnoren for avlsplanlegging til alle oppdrettere som vil avle rottweilere i Norge. RAS er en handlingsplan som beskriver:

1. Rasens historie opp til i dag
2. Dagens situasjon for rasen
3. De kortsiktige og langsiktige målene med rasen
4. Strategiene som vil realisere målene

Slike beskrivelser sier også noe om populasjon, helse, mentalitet, adferd og eksteriør.

Norsk Rottweilerklubb (NRK) har utarbeidet RAS for å bevisstgjøre de enkelte oppdretterne om betydningen deres avlsarbeid har for rasen som helhet. NRK og oppdrettere må arbeid mot samme mål, og alle må bruke de samme midlene mot målene.

Rottweiler er en populær rase. Mange nye oppdrettere har kommet til og det er derfor viktig at klubben har en avlsstrategi med gode retningslinjer for oppdrettere og hunder som brukes i avl.

RAS er et levende dokument som må oppdateres og justeres i årene som kommer. Det inneholder en del statistikk og materiale som klubben har tilegnet seg gjennom flere års arbeid.

Det kan være utfordringer med rasen som ikke er nevnt i første versjon. Derfor setter vi pris på tilbakemeldinger slik at vi kan øke kvaliteten på RAS og inkludere andre utfordringer i neste utgave.

Første utgave er i hovedsak ført i pennen av Frode Løken og Trond Selnes, med nyttige bidrag fra flere andre.

3 Rasens historie og utvikling

Romerne holdt molosserne som vakt- og drivehund. Hundene fulgte de romerske legionene over Alpene, og de ble brukt til å beskytte mennesker og å drive kveget. En del av hundene ble igjen på de stedene som romerne dro forbi, og de blandet seg med lokale gjeterhundraser. Rottweileren er en av rasene som har sitt opphav i den beskrevne situasjonen. I det sydlige Tyskland ble byen Rottweil opphavet til navnet på rasen. Det er en kvegdriverhund, og ble hovedsakelig brukt til det opprinnelig. Mange slaktere hadde Rottweilere til å dra vogner og beskytte omsetningen på markedet, den har dermed også blitt kjent som «slakterhund». Slakteren la pengene i en pung som hang i halsbåndet til hunden, og der lå de trygt. Fra Tyskland spredte denne brukshunden seg i Europa.

Med fremføringen av jernbanen på 1800-tallet falt behovet for drivhunder for kveg bort, og antallet Rottweilere sank kraftig. Men mange brukte rottweilerens beskyttelsesinstinkt til å vokte hus og hjem. Et møte med en rottweiler på med 40-50 kg muskler som vokter sitt hjem kan det være en spennende opplevelse dersom du ikke har noe der å gjøre. I begynnelsen av det 20. århundre ble den «gjenoppdaget» da politi og forsvar søkte hundraser for tjenestebruk. Rottweilerens egenskaper som fryktløs, men mentalt stødig, vakthund passet deres behov godt. At den har et av hundeverdens kraftigste bitt var ikke noen bakdel for forsvar og politi. Rottweileren ble offisielt anerkjent som politihund i 1910. Her ligger nok noe av årsaken til at mange har et bilde av rottweileren som en skummel hund.

3.1 Rottweilerens egenskaper

Rottweilerens utseende gir inntrykk av styrke, smidighet og utholdenhet. Dens opptreden er selvsikker og nervefast, og den reagerer med stor oppmerksomhet ovenfor omverdenen. Et stabilt lynne og høy arbeidsvilje beskriver normalt rottweilerne.

Rottweileren tilhører gruppe 2 (Pinscher, schnauzer, mollosser-sennenhunder) og brukes i dag foruten som familiehund også av politi og sivile som tjenestehund, redningshund, trekkhund, vakthund, terapihund, samt til konkurranser som bygger på dens arbeidsegenskaper. Rottweileren er også representert på de fleste utstillinger. Rasen fungerer fint i en familie, men den bør definitivt ha en «jobb» ut over å ligge på sofaen. Det er en brukshund!

4 Dagens situasjon for rottweilere i Norge

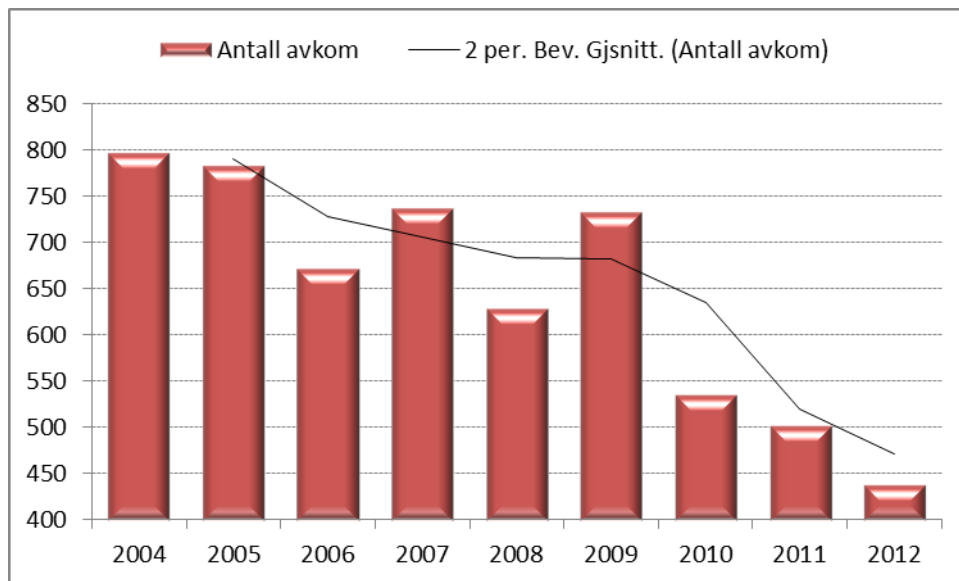
4.1 Populasjonens størrelse og tilvekst

For NRK er det isolert sett ikke noe ønske om en betydelig økning av populasjonen i Norge. Klubben ønsker en populasjonsstørrelse som er noenlunde tilpasset etterspørselen etter bruksduglige rottweilere. Det er hovedsakelig tilgjengeligheten på aktive eiere som setter grensen for antall rottweiler i Norge.

Det årlige antallet rottweilervalper som registreres i NKK har vist en klar fallende tendens siden 2004. Mens det i 2004 ble registrert 797 rottweilervalper hos NKK, ble det i 2012 registrert 439. Det er vanskelig å si noe om hvor mange rottweilere og valper som finnes i Norge fordi en viss andel alltid vil være utenfor klubbens kontroll. Men det er helt klart at antallet valper som registreres hos NKK er sterkt fallende. Vi kan bare spekulere i om denne

RAS for Rottweilere i Norge

reduksjonen skyldes at det er færre rottweilervalper, eller om de er flere som lager valper utenfor klubbens kontroll.

4.2 Innavlsgrad, bruk av avlsdyr og avlsmateriale fra andre land

Antall individer rottweilere i Norge er for lite til å opprettholde en sunn bestand med lav innavlsgrad over tid. Innavlsgrad er en beregning av hvor like gener foreldredyrene har. Dersom foreldrene er relativt nært beslektet betyr det at de har en relativt stor del identiske gener. Dette vil gjøre at særlig de skadede sekvensene i genmaterialet, og hundenes fysiske og mentale brister blir forsterket i avkommet. Det er stikk i strid med NRK's målsetting. Høy grad av innavl vil i betydelig grad ødelegge en sunn populasjon, og det må bekjempes på alle fronter. Manglende tilførsel av nytt arvemateriale vil etter relativt kort tid føre til en raskt økende innavlsgrad i rasen i Norge. For å sikre avlsmålsettingen må det derfor jevnlig importeres arvemateriale fra populasjoner utenfor landets grenser. En forutsetning for å kunne integrere arvemateriale som opprettholder rasen sunnhet, er at nasjonale avlskriterier ikke er så ulike våre naboland at det utelukker de fleste hunder fra disse landene. Det vil i så fall føre til at en enda større andel av rasen faller utenfor raseklubbens kontroll. En slik utvikling strider mot klubbens ansvar og mål med rasens utvikling. Det kan være fornuftig å godkjenne valper der ett foreldredyr er godkjent iht. norske avlskriterier, og det andre foreldredyret er import av arvemateriale som har godkjent status i opprinnelseslandet, dersom det er særnorske krav som ikke blir kontrollert for i opprinnelseslandet. Det kan tenkes at det er land som har så løselig praktisering av avlskriteriene for rasen at NRK ikke kan godkjenne arvemateriale fra et slikt land, men pr. i dag finnes det ikke noen slik oversikt. Det kan ved behov måtte lages.

NRK har gjort stikkprøver av innavlsgraden i valpekull i 2. kvartal i 2004 og 2014. Importer er ikke med i innavlsberegningen. Data fra disse periodene kan tyde på at innavlsgraden blant valpekullene er i positiv utvikling, og på et veldig lavt nivå i dag. Innavlsgraden i 2004 var 0,82, mens den i 2014 var 0,1. De høyeste verdiene av innavlsgrad er også falt. Størrelsene på kullene kan også være en indikasjon på at den genetiske variasjonen er i bedring.

RAS for Rottweilere i Norge

	2004	2014
# kull	19	20
# valper	117	142
# hanhunder	55	63
# tisper	62	79
Fordeling tisper/hanhund	1,13	1,25
# valper pr kull	6,2	7,1
Innavlsgrad	0,82	0,1
Høyest	3,223	1,112
Lavest	0,83	0,089
# importert	3	6

Rasens begrensede størrelse i Norge krever at oppdrettere har et fokus på å unngå linje- og matadoravl. For å unngå matadoravl anbefaler NKK at ingen foreldre dyr skal ha flere etterkommere enn 5 % av registrerte valper siste 5 år. Klubben opplever ikke dette som et problem i dag, men ber oppdrettere å være bevisst på disse risikoene.

NRK støtter anbefalingene fra NKK vedrørende avl ført i pennen av Astrid Indrebo, DVM, PhD, og vitenskapelig direktør i NKK:

1. Avslprogrammet skal ikke utelukke mer enn 50 % av rasen
2. Kun funksjonelle og klinisk friske hunder skal benyttes i avl
3. Unngå matadoravl
4. En tise som ikke kan føde normalt skal utelukkes fra avl
5. En tise som ikke er i stand til å ta vare på valpene etter som følge av mentalitet eller arvelig mangel på melk skal ikke avles på
6. Hunder med avvikende, eller aggressiv, mentalitet skal ikke avles på
7. Screening av genetiske sykdommer bør brukes til å lage en indeks.
Avlskombinasjonen bør ha en verdi som er bedre enn snittet for rasen
8. Resultater fra DNA-prøver bør brukes for å unngå å avle frem syke hunder
9. Oppdragelse av valper skal skje med riktig for, miljøstimulering, morsomsorg, sosial kontakt og tilbakemelding

4.3 Utfordring: Svakt samarbeid mellom raseklubb og oppdrettere

For at NRK skal kunne ha noen kontroll på utviklingen av rasen i Norge er det påkrevd at størstedel av valpene blir kontrollert og fulgt opp i henhold til klubbens avlskriterier. Basert på tall fra NKK er det tydelig at NRK har en svært begrenset kontroll med populasjonen rottweilere i Norge. Et fåtall av norske oppdrettere følger klubbens avlskriterier. Årsakene til dette må avdekkes for at det skal være noen mulighet å styre utviklingen av rasen, men det virker som om det er en svak forbindelse mellom NRK og oppdretterne.

Det er helt åpenbart at klubbens målsettinger med utvikling av rasens egenskaper og helsetilstand i Norge kun kan nås dersom klubb og oppdrettere i vesentlig større grad jobber og trekker i samme retning. Denne ånden er i liten grad til stede i dag. Klubben og oppdretterne deler ikke samme bilde av mål og virkemidler. Det gjør at klubben i liten grad har styring med rasens utvikling, og oppdretterne jobber med ulike mål for sine hunder.

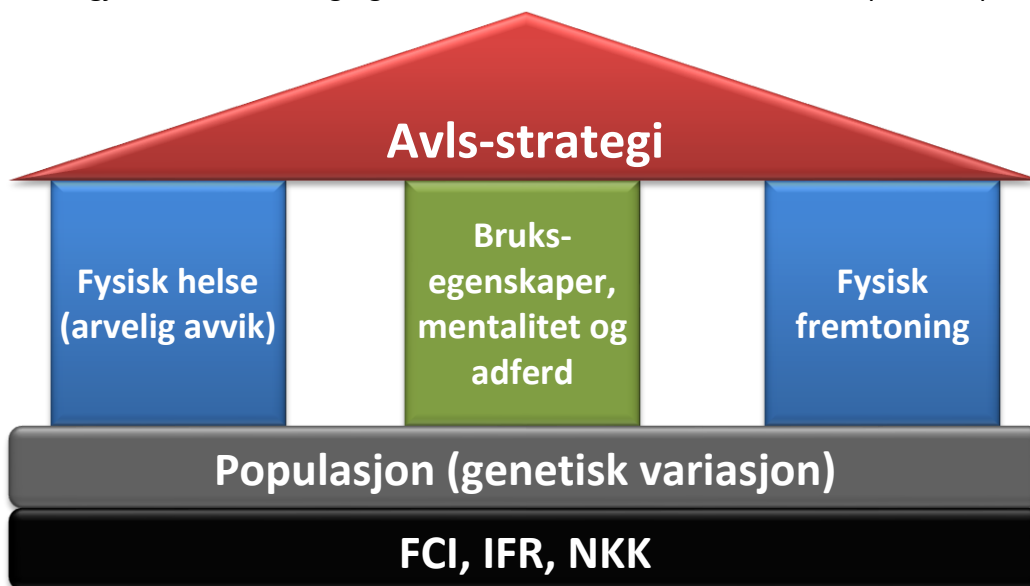
Klubben må se på om dagens krav er utformet på en slik måte at det i praksis gjør det vanskelig for oppdretterne å følge opp intensjonene i sitt daglige arbeid med rasen.

5 Rottweilerklubbens 3 strategiske avlsmålsettinger

Målet er å avle funksjonelle og sunne rottweilere med mentalitet og temperament etter FCI standard for rasen. Rottweilieren skal ha gode bruksegenskaper. Mentalitet og bruksegenskaper er i betydelig grad arvelige egenskaper. De er viktige forutsetninger for at hundene får en atferd som er til gagn for eier og samfunn. Derfor er det de elementene som klubben vil be oppdrettere om å prioritert sterkest i det fremtidige arbeidet med seleksjon av avlsdyr for utvikling av rasen. En rottweiler skal kunne leve et langt og innholdsrikt liv, til fordel for eieren, samfunnet og omgivelsene rundt. Vi må dog erkjenne at de fleste rottweilerner i Norge ikke blir brukt i utstrakt grad. Det er urealistisk å forvente at de fleste individene havner hos eiere som er aktive i bruks, RIK eller redningshundene. Kravene må derfor tilpasses denne virkeligheten, men fortsatt sannsynliggjøre at rasen fortsetter å utvikles som en brukshund med god mentalitet.

Avlsstrategien til Norsk Rottweilerklubb bæres av 3 pilarer:

- Opprettholde og utvikle rasens bruksegenskaper gjennom å selektere avlsdyr som har bevist sine bruksegenskaper gjennom bruksmerittering
- Bedre helse og reduksjon av arvelige avvik gjennom seleksjon av avlsdyr uten arvelige defekter
- Opprettholde samsvar mellom rasestandarden og hundenes fysiske fremtoning gjennom utdanning og bruk av eksteriørdommere med kompetanse på rasen

NRK baserer sine regelverk på sentrale organisasjoner som FCI, ADRK (Allgemeine Deutcher Rottweiler Klubb), IFR (International Federation of Rottweilerfriends) og NKK (Norsk Kennelklubb). Populasjonen av rottweilere i Norge er bestanden klubben skal forvalte og tilrettelegge utvikling av. Forvaltningen skjer gjennom de 3 sentrale pilarene, og sammen er de klubbens avlsstrategi. Den sentrale pilaren i avlsstrategien er bruksegenskapene og mentaliteten til hundene, og observeres gjennom hundenes trenbarhet og konkrete atferd i

RAS for Rottweilere i Norge

ulike situasjoner. Denne pilaren kan alene bære rasens utvikling i en god retning, men de andre støttepilarene vil hjelpe til med å forme detaljene bedre.

Til å støtte utviklingen av bruksegenskaper og god mentalitet er oppfølging av hundenes helse gjennom å måle tilstedeværelsen av arvelige avvik i populasjonen. Og til siste er at den fysiske fremtoningen til hundenes samsvar med normene i rasestandarden. Støttepilarene kan ikke, hverken hver for seg eller sammen, sikre rasens ønskede utvikling. Men de bidrar til å justere kursen ut i fra populasjonens utfordringer til enhver tid. Det er når alle 3 pilarer sammen virker for å utvikle rasen at det beste resultatet for rasen kommer.

Det letteste vil være å følge opp støttepilarene med målinger, men det viktigste vil alltid være å følge opp hovedpilaren med aktiviteter.

5.1 Strategi 1: Utvikling av bruksegenskaper, mentalitet og adferd

Rottweilere er, som opprinnelsen tilsier, en lærevillig og arbeidsglad hund. En Rottweiler kan brukes til det meste innen hundesport og aktiviteter eieren vil ha den med på. Fordi rottweilieren er en brukshund, har rasen iboende drifter som eierne må gi hunden et konstruktivt utløp for. En rottweiler som ikke blir mentalt stimulert, eller ikke brukes fysisk, kan utvikle en uønsket adferd i ulike sammenhenger.

5.1.1 Utvikling av bruksegenskaper

Det er mange rottweilere som deltar på prøver og konkurranser innen lydighet (LP), bruks (NBF), RIK (IPO) og redning (NRH). Detaljer og regler for de ulike grenene innen hundesporten finnes på www.nkk.no. Rasens bruksegenskaper er den sentrale pilaren i dens fremtidige utvikling fordi de i betydelig grad er arvelige. Det er også den mest krevende fordi det krever at eier bruker tid på å trene opp hunden og seg selv. Som et ledd i utvikling av rasen i Norge ønsker NRK særlig å øke deltakelsen i disse delene av hundesporten.

I 2012 var det 5 ekvipasjer som deltok i IPO-NM i klasse IPO3. I 2013 var det 4 ekvipasjer. I 2014 var det kun 3 ekvipasjer. Det viser at det i dag er få rottweilere som kommer opp i øverste klasse i IPO. Det er et paradoks, all den tid rottweiler var en av de foretrukne rasene i IPO/schütschund for noen tiår siden. Når man samtidig observerer at politi og forsvar i større grad bruker andre raser til å dekke sine behov er det tydelige tegn på at det er klare utfordringer knyttet til å holde rasens bruksegenskaper på et samfunnsnyttig nivå.

5.1.1.1 Målsettinger for bruksegenskaper

Kortsiktige mål	Virkemidler	Frist
Øke andelen eiere som gjennomfører grunnleggende bruksprøver med hundene sine	Få oppdretterne til å formidle informasjon, og bistå eierne av valpene i påmelding til prøve	1/9-2016
Øke andelen rottweilere som er bruksmerittert	Tilby kurs til hund og fører	1/9-2017

Langsiktige mål	Virkemidler	Frist
------------------------	--------------------	--------------

RAS for Rottweilere i Norge

Redusere adferdsproblemer med rottweilere	Kartlegge forekomst av adferdsproblemer på rasen med tanke på å tilby eiere og oppdrettere veiledning og kurs	1/9-2017
Gjøre bruksmerittering til en normal forventning hos et flertall av eierne	Belønne eiere som meritterer hundene opp til et visst nivå. Belønne oppdrettere som klarer å få 30 % av valpekullene bruksmerittert.	1/1-2019

5.1.2 Flere mentaltester og bedre mentalitet

FCI's rasestandard beskriver Rottweiler som: *vennlig og fredelig lynne, barnekjær, meget hengiven, oppmerksom, lærevillig og arbeidsglad. Selvsikker, nervefast og uforferdet. Den reagerer med stor oppmerksomhet overfor omverdenen.* Hundenes mentalitet er nært knyttet til bruksegenskapene, og det er i betydelig grad arvelig. Dersom hunden er trygg, og har godt utviklet jakt- og flokkfunksjon er det veldig mye lettere å oppnå gode treningsresultater med hunden. Derfor er kartlegging av hundenes mentale status svært viktig i avlsarbeidet. Så viktig at det er spesifisert i klubbens avlskriterier at begge foreldredyrene skal ha kjent mentalstatus før de brukes i avl. En rottweiler er ikke bare kjennetegnet av utseendet, men minst like mye av dens mentale egenskaper. I samsvar med avlskriterienes §3, ledd 5, er det ønskelig at alle valper som skal stambokføres har foreldre som har kjent mentalstatus. På et tidspunkt i fremtiden er det også ønskelig at denne paragrafen har konsekvenser for stambokføring av valper. Målet er at det blir helt naturlig for valpekjøpere å etterspørre oppdretteren om foreldredyrenes mentalstatus. Den seriøse oppdretter har selvfølgelig godkjent mentalstatus på foreldredyrene.

Det er ikke tilgjengelig data for hvor mange rottweilere som blir mentaltestet hvert år, men det er åpenbart et fåtall av populasjonen. Dette er en utfordring fordi rasen har godkjent FA eller MH som avlskriterier. Når kun en liten del av rasens populasjon kan produsere godkjente valpekull fører det til at NRK mister kontroll over rasens utvikling i Norge.

En mentalbeskrivelse/test er et godt verktøy for oppdrettere for å få kartlegge om hundens mentalitet er i overensstemmelse med rasestandarden. Hundens mentale egenskaper vil enten fremkomme som en styrke eller svakhet i hundens videre bruk/trening. I Norge har vi 3 ulike mentaltester/beskrivelser som Rottweiler kan delta på. De er listet i rekkefølge fra den grunnleggende til den krevende:

1. Karaktertest (K-Test)
2. Mentalbeskrivelse hund (MH)
3. Funksjonsanalyse (FA)

Norsk Rottweilerklubb har utarbeidet en profil på hvordan et rasetypisk individ av Rottweiler skal reagere på under funksjonsanalysen.

I tillegg til mentaltestene er det en ferdselsprøve som må bestås før hunden kan delta i en del bruksprøver. For RIK gjøres også en vesenstest som pågår så lenge RIK-prøven pågår.

Norsk Rottweiler Klubb anser at avlsdyrenes mentalitet skal være i godt samsvar med det rasestandarden beskriver. Oppdrettere og hannhundeiere må være oppmerksomme på gemytt/mentalitet når avlsdyr velges, så standardbeskrivelsen beholdes.

RAS for Rottweilere i Norge

Hunder som brukes i avl skal være mentaltestet. Kun mentalt og fysisk friske hunder bør gå i avl.

5.1.2.1 Målsettinger for mentalitet

Kortsiktige mål	Virkemidler	Frist
Få flere til å mentalteste sine hunder	* Tilby tilstrekkelig antall mentaltester slik at det er mulig å teste alle som vil sjekke sin hund * Belønne oppdrettere som får 50 % av valpekjøperne til å mentalteste sine hunder	1/5-2015

Langsiktige mål	Virkemidler	Frist
Identifisere de gode avlsdyrene	* Belønne oppdrettere som får 80 % godkjente MH- tester på sine valper * Belønne oppdrettere som får 70 % godkjente FA-tester på sine valper	1/1-2016
Ha tilstrekkelig med utdannede testledere og figuranter	Arrangere kurs for testledere og figuranter, og eventuelt bruke incentiver for å engasjere folk	1/5-2016
Alle foreldredyr skal ha kjent mentalstatus før parring	Belønne oppdretter som har foreldredyr med godkjent mentalstatus	1/1-2016
50 % av valpene i alle kull skal være mentaltestet	* Belønne oppdrettere som klarer å få valpekjøperne med på slike tester. * Sponse mentaltester i klubbens regi slik at de blir så rimelige som mulig.	1/1-2019

5.1.3 Reduksjon av atferdsproblemer

Rottweileren er, som alle store raser, fryktet av enkelte. Og som alle store hunder er potensialet for å påføre omgivelsene betydelige. Nervefaste hunder som ikke har unormale reaksjoner på normale stimuli i dagens samfunn må derfor prioriteres i avl. Noen har personlig erfaring med hunder som har oppført seg truende, urasjonelt, eller sågar bitt. Årsakene til dette kan være mange. Noen ganger er hundens mentalitet så skjør at den gjør uvanlige ting. Andre ganger er det mangel på aktivitet som gjør høydriftige hunder overaktiv. Og andre ganger er atferden utløst av miljøet rundt.

Det er ønskelig med hunder som har en sunn mengde drifter. Det gjør dem velegnet til samfunnsnyttig tjeneste. Men det er stor forskjell på en høydriftig hund, og en nervøs hund. Begge har et høyt aktivitetsnivå, men motivasjon og adferd skiller dem ad. Den nervøse hunden er ikke egnet til å arbeide sammen med en fører, og kan ikke erverve seg adferd som er til nytte for omgivelsene. Faren er stor for at det akkurat er de nervøse hundene som står for mye av den uønskede adferden som kan observeres hos noen hunder. Det som hundefører kaller uønsket adferd blir som regel betraktet som problemadferd av verden omkring. Uønsket atferd kan være:

1. Tvangshandlinger (f.eks. jage halen sin)

2. Hundeaggresjon
3. Frykt- og forsvarsreaksjoner på ufarlige hverdagshendelser
4. Oversosiale trekk (bobler over)
5. Nervøse og stressede individer

5.1.4 Prioritering og strategi for å nå målene

NRK ønsker at oppdrettere vektlegger god mentalitet på lik linje med fysisk sunnhet, helse (HD,AA, øyelysning) og eksteriør. Det vil i praksis si at de velger bort dyr som ikke har en mental profil som tilfredsstillende rasens standard. Å se ut som en rottweiler er ikke nok. Hunden må også oppføre seg som, og ha kapasiteten til, en rottweiler.

For å lykkes med å avle rottweilere med god mentalitet og adferd må NRK oppmuntre oppdrettere og til å teste sine avlsdyr. Det vil si at det er verdifulle incentiver som på flere måter gjør det fornuftig for oppdrettere å prioritere mentalitet og adferd på sine avlsdyr. Hvordan det kan gjøres må avgjøres i en dialog mellom oppdrettere og NRK.

5.2 *Strategi 2: Bedre fysisk helse og færre arvelige sykdommer/feil*

Screening av hunder er en viktig metode for å avklare rasens helsetilstand innenfor kriteriene for testing. Tilstedeværelse av arvelige feil innenfor de områdene som screenes er en klar indikasjon på hvilken kvalitet avlsarbeidet i Norge har. Tallene som er tilgjengelige fra NKK gir utelukkende informasjon om tilstedeværelsen av arvelige avvik.

Korsbåndskader er noe vi ser på en del rottweilere. Det er mangelfull registrering av slike skader, og det er delte oppfatninger om det er arvelige faktorer som spiller inn. Det kan være interessant å få belyst frekvensen på slike skader, om det er kjønnsrelatert, eller om det kan være arvelige faktorer involvert. Pr i dag er det ingen slik registrering.

Hundenes mentale status og bruksmerittering er ikke tilgjengelig. Gjennom denne ensidige fokus er det vanskelig å drive et konstruktivt avlsarbeid. Dette gjør at vi må erkjenne at vi pr i dag ikke besitter de verktøyene som kreves for å oppnå ønskede resultater med utviklingen av rottweilerne i Norge. Så lenge NKK ikke bidrar til å offentliggjøre resultater av mentaltester og bruksprøver må NRK selv ta ansvar for å registrere og publisere resultater på de stevnene vi arrangerer.

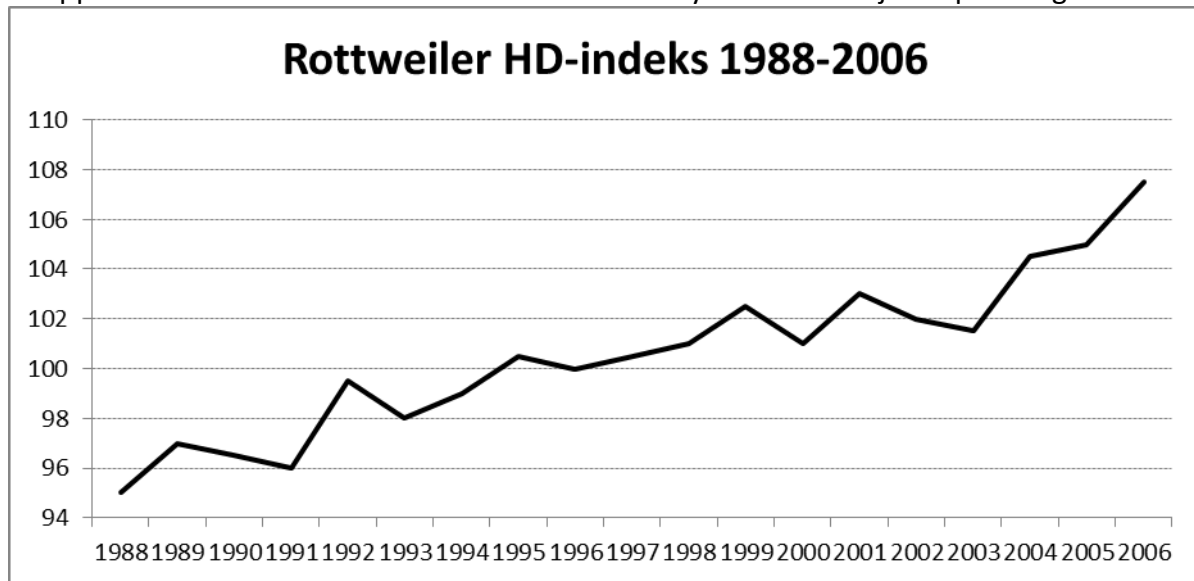
Av 5832 valper født mellom 2004 og 2012 har 46 % fått røntget hoftene. 43,1 % har fått albue røntget. Det positive er at hele 89,2 % har HD fri eller svak, og at 91,7 % har AA fri eller svak.

5.2.1 Resultater fra HD-røntgen

Rottweilere i Norge har, i likhet med de aller fleste andre større raser i Norge, hatt en positiv utvikling på HD-røntgen mellom 1988 og 2006 (ref. Per Madsen, Aarhus Universitet). Helt siden slutten av 90-tallet har rottweileren hatt en bedre HD-status enn gjennomsnittshunden (>100) i Norge. Det er dog verdt å merke seg at rottweilere har en relativt høy arvelighet av HD-status, 0,31. I enden med lite arvelighet finner man

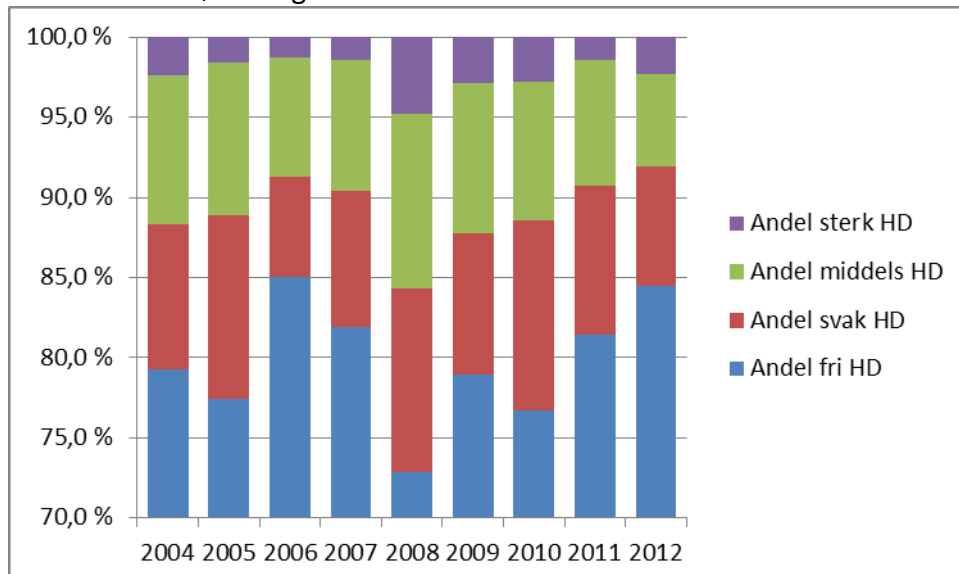
RAS for Rottweilere i Norge

hamiltonstøver med 0,05, og i en enden med høy arvelighet finner man Sankt Bernhardshund med 0,478. En naturlig konsekvens av den høye arveligheten av HD-status er at oppdrettere må være restriktiv med å bruke avlsdyr med indikasjoner på dårlige hofter.

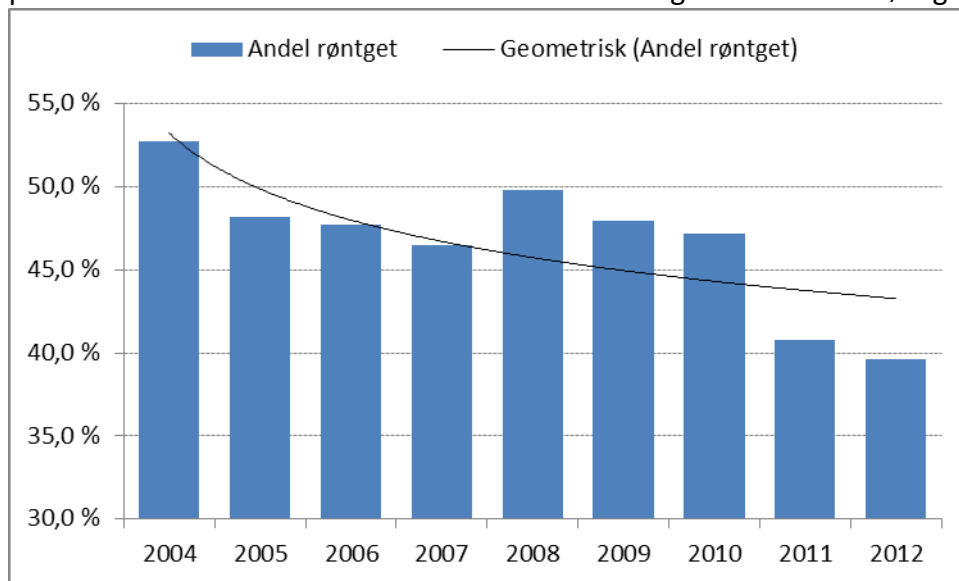
HD-status ser ut til å svinge rundt samme nivå over hele perioden. Det er ingen klar utvikling i forekomsten av HD i populasjonen som er screenet. Det er en relativt større andel av hunder med sterk grad av HD enn det er for tilsvarende gradering av AD. For de hundene som er røntget ser vi at 89,1 % har status fri eller svak grad av HD. Det er en ganske god status fordi det i hovedsak avles hunder uten store hofteproblemer. Det innebærer at det kun er hver tiende rottweiler i Norge som har en HD-status som man kan regne med vil være begrensende for hundens aktivitet og velferd.

Mangel på en tydelig trend i forekomsten av HD kan indikere at avlsarbeidet ikke er så systematisk og kritisk som ønskelig ut i fra et rasehygienisk og dyrevelferds ståsted.. Alternativt kan det indikere at nivået er så bra som nåværende praksis kan realisere. Spørsmålet er om dette betyr at oppdrettere og raseklubb må ta andre virkemidler i bruk dersom det er ønskelig med en enda bedre HD-status for rottweilern i Norge.

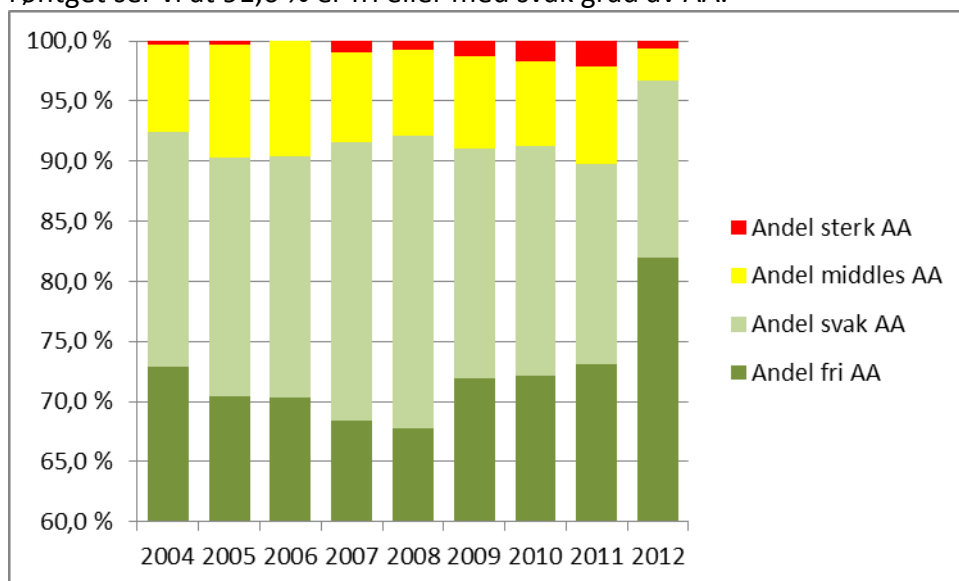
RAS for Rottweilere i Norge

Antallet rottweilere som blir HD-røntget har vist en fallende trend siden 2004. Det kan potensielt komme flere hunder fra kullene i 2011 og 2012 som blir røntget,

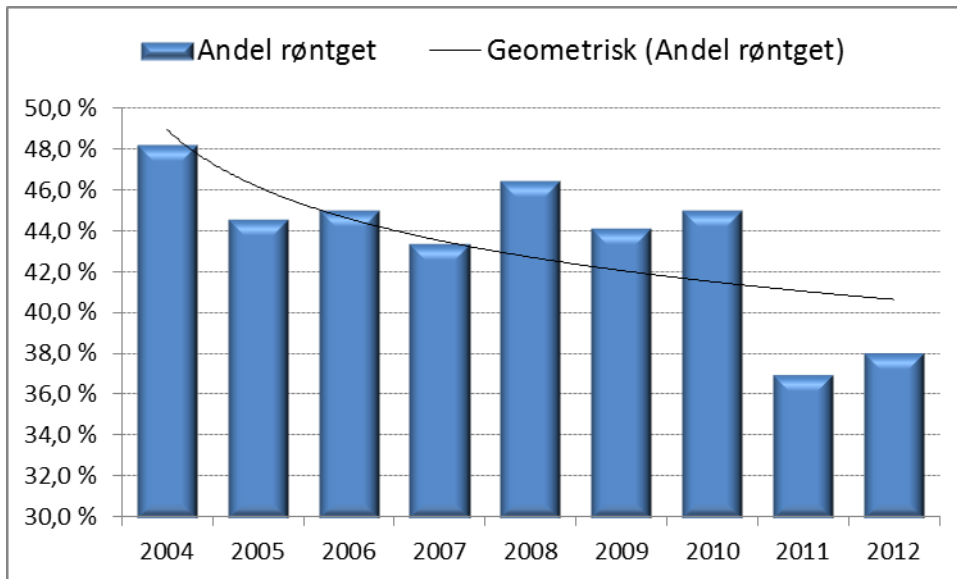
5.2.2 Resultater fra AA-røntgen

Dersom man grupperer screeningen av albueene i fri + svak, så ser ut til å være en ganske flat utvikling fra 2004 til 2012. Det er en svak positiv tendens etter 2008 for hunder som er helt AD-fri. Men samtidig ser vi en svak økning i antall individer som har sterk AD. For de som er røntget ser vi at 91,6 % er fri eller med svak grad av AA.

I likhet med HD-røntgingen ser vi at en fallende andel hunder blir røntget for albuefeil. Det er bekymringsverdig. Vi ser også at det er færre hunder som røntger albuer enn hofter.

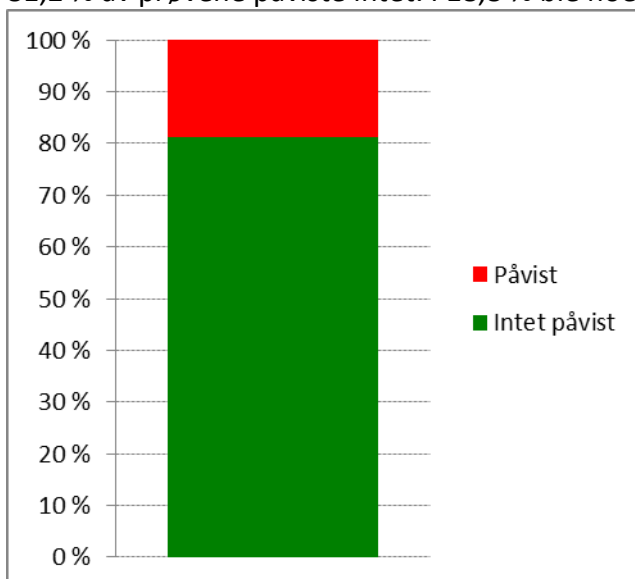
RAS for Rottweilere i Norge

5.2.3 Resultater fra øyelysning

I perioden 2005 til 2014 er det gjort øyelysninger på 861 unike individer, totalt 1028 øyelysninger. I perioden ble det født drøyt 6000 valper. Det er særlig åpenbart her at det er en svært liten andel av populasjonen som blir øyelyst. Og en overveldende del av hundene blir bare belyst en gang, 83,1 %. Det kan virke som at årsaken til de aller fleste gjentatte øyelysningene er for å dobbeltsjekke at første anmerking var korrekt. Manglende samsvar mellom krav og praksis strider trolig mot klubbens målsetting. Dersom det kun er noen få oppdrettere som forsøker å øyelyse sine hunder er konsekvensen trolig at kravet er et problem for de seriøse oppdretterne i Norge. Alle andre, og det er de fleste, forholder seg ikke til dette kravet i det hele tatt. Noe som skyver de aller fleste valpekullene ut av kartet til NRK. Og det er absolutt ikke intensjonen til klubben. Klubben må belyse årsaken til den lave oppfølgingen av øyelysning, og iverksette tiltak som gjør at oppdrettere og klubb har en felles forståelse for virkemidler og mål.

81,2 % av prøvene påviste intet. I 18,8 % ble noe påvist.

Det positive er at det alt i alt er et relativt lite med arvelige avvik som blir påvist. Det negative er at det er en ganske liten del av populasjonen som blir kontrollert i henhold til klubbens avlskriterier. Det viser at NRK ikke har særlig kontroll på rasens utvikling i Norge.

5.3 Strategi 3: Eksteriørkrav og utstillinger, samsvar med rasestandard

Eksteriørutstillinger er kanskje den delen av klubbens virksomhet som trekker flest deltakere. Allerede fra 3 måneders alder har valpene anledning til å delta på utstillinger. Fordi mange hunder og eiere er involvert i denne virksomheten vil det være gode muligheter til å evaluere rasens eksteriørutvikling i Norge. Kravene til de fenotypiske egenskapene til rasen er nedfelt i rasestandarden. En rottweiler skal se ut som en rottweiler.

Utstillinger som vil dele ut sertifikat må ha dommere med kompetanse på rasen.

NRK ser på deltakelse på utstillinger som et steg mot aktiv bruk av hunden. Det vil være naturlig for NRK å rekruttere ekvipasjer til ulike bruksøvelser gjennom tidlig deltakelse på utstillinger.

5.3.1 Eksteriørdommere og bedømming

NRK ønsker primært at rasen skal bedømmes av dommere med formell kompetanse på rasen. Dvs. at de har deltatt på kurs i regi av NRK, IFR eller ADRK som spesifikt går på rasens standard og krav. NRK vil anbefale norske dommere som er interessert i å eksteriørbedømme rottweilere til å delta på kurs og konferanser i regi av IFR og ADRK, og til seminarer i Norge. De som har gjort det vil bli anbefalt som dommere til IFR, og vil da ha mulighet til å dømme rasen i alle medlemslandene til IFR.

En kortsiktig konsekvens av dette er at det vil bli færre utstillinger for rottweilere som følge av at det ikke er mange norske dommere med kurs på rasen. Målet er å øke antallet norske dommere med korrekt kompetanse, og dermed kvaliteten på bedømmingene. Det vil gjøre utstillinger så vanlige som det er hensiktsmessig å ha dem.

5.3.2 Overdrevne eksteriørtrekk

Et av utviklingstrekkene som kan observeres i rottweilerverden de siste årene er en forstørrelse av rasen (tyngre hunder). Denne utviklingen ønsker NRK å bremse slik at hundenes størrelse er i samsvar med rasestandarden.

Et annet utviklingstrekk ser ut til å være kortere snuter. Denne utviklingen ønsker NRK å bremse. Konsekvensene av kortere snuter er flere åndedretts- og nedkjølingsproblemer, flere tannfeil (skjevt plasserte tenner), mindre utholdenhet og lavere bruksnytte av hundene.

Hensikten er å beholde rasens bruksområde og nytte for samfunnet.

5.3.3 Kortsiktige og langsiktige mål

Langsiktige mål	Virkemidler	Frist
Øke tilgjengelighet på dommere med kompetanse på rottweilere	Utdanne flere eksteriørdommere med kompetanse på rottweilere.	1/1-2016

RAS for Rottweilere i Norge

Bidra til dommere får bedre kunnskap om rasestandarden	Arrangere rottweilerspesifikke eksteriørseminarer og kurs	1/1-2018
Få flere spesialdommere til å dømme rasen	Velge rottweilerspesifikke dommere fremfor andre dommere	1/1-2019

6 Plan for videre arbeid i klubben

NRK vil gjennomføre årlig måling og oppfølging av rasens utvikling på:

- Andel beståtte bruksprøver
  - Det krever at det opprettes et register for bruksprøver der antallet ekvipasjer, beståtte prøver, opprykk og ikke bestått registreres
- Andel beståtte mentaltester
  - Det krever at det opprettes et register for mentaltester som viser antall gjennomførte tester, antall beståtte, antall ikke bestått og hvilke kriterium som diskvalifiserte hundene.
- Andel helt friske dyr (ingen alvorlige arvelige avvik)
  - Data hentes fra NKK
- Andel hunder som eksteriørmessige samsvarer med rasestandarden
  - Det krever at det lages et register for utstillinger som viser karakteren for utstillinger i regi av NRK

Gjennomføre dommerkonferanse innen 5 år

Lage et belønningssystem for oppdrettere som følger avlskriteriene til Norsk Rottweilerklubb.

For å lykkes med å utvikle rasen i ønsket retning må oppdrettere systematisk velge bort dyr som ikke har en standard og kvalitet som samsvarer med avlskriteriene.